

Ашаггүйгөөр үнгэрхэн нэгэ үдэр

Хүдэлмэрийн час бүхэний ашаг эхтэйгээр хэрэглэгдэж ашигтай ажлыг урагшан татахада ашагтар ехэ удахсанартай. Гэвч энэ шухала гуримыг хүдөө нотагуудай эмхи зургаануудай хүдэлмэрийгшэд нулаар сахидаг, хүдэлмэрийнхөө сагыг ашаг байгаар үнгэргэдэг байна. Тэдэн хадаа үглөөлэр ямар асуудал шийдхэжэ тухайгаа, ямар хүнүүдтэй хөөрөлдхэ тухайгаа найса бодомжолжо үздэггүй. Энэнь юунда хүргэдэг байнаб гэбэл, эмхи зургаануудай хүдэлмэрийгшэд сагынаа сэнхинеэ зүндөө тохёолдонон элдэб жөжөөх асуудалуудта бараахархидгай байхэ. Тингээд сөнүүд, гол үндэһэн асуудалууд хүтээд талада үлшэдэг. Тэдэн үглөөгүр гэрһэн гарааар лэ дайралдаһан хүнтэй сагаа хайралангүй шашалдаад, тамхи татаад — ингээд-тингээд ябгараа хамаг сагаа үнгэргэжэрхидэг. Нэгэ мэдэн гэхэдэнь үдэһэ болошоһон, бүхэл үдэр соо юушье бүтээггүй байжа байдаг. Ингээд лэ амаршье аша үрүггүйгөөр үдэр хонгууд ошожо байдаг. Энэньлэ жэшээ болгон Мухаршэбэрэй аймагай Октябрьскэ сомоной Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр О. Б. Амоковагай хүдэлмэрийн нэгэ үдэһэ харуула.

Октябрийн 21-эй үдэр. Бидэнэр Октябрьскэ сомоной Советэ хүрээжэ эрээд, сомсөөдэй байшангай хаалтатой байһан тула, зэргээд байһан уншалгын байшандаа орообди. Эндэ элдэб газетэ, номуудыг хаража нуутарнай үглөөнэй 9 час болобо. Энэ үдэ сомоной Советэй секретарь нүхэр С. Пыкин хүдэлмэрийнхөө эрбээ. Тингээд бидэнэр нүхэр Пыкинэй сомсөөдэй хүдэлмэри тушаа хонирхожо, хөөрөлдөжэ нуутарнай аяар 11 час болоод байба. 11 часнаа хэлэхан минутын үнгэрөөд байхада, түрүүлэгшэ нүхэр Амокова хүдэлмэрийнхөө эрбээ, Мүн тэрэ үдэ тэндэхи дөлөөн жэйлэй нургуулин счетонод И. Михалёва сомсөөдтэ оржэ эрбэл, хэдэн распискануудыг гаргажа, түрүүлэгшын стол дээрэ табина.

Тинхэдэнь түрүүлэгшэ Амокова гарэв табича, тамгагаа дараад, бөөргөн бусаба. Энэнь өгсө хахад час соо үргэлжэлэ. Удаан нүхэр Амокова харьяата колхозуудтаа таряа хуряалгын ябаса тухай абтан мэдээнүүдэ абажа харана. Тингээд секретарьтаа хандажа: — Үглөөлэр, сельскэ бюджетэй дүүргэлгэ тухай тоосоотойгоор ай-

маг орохонни, тэрэн тухай тоо мэдээнүүдэ бэлдээрэгтэй, «хунаалгахамни» бээ, — гэбэ. Тингээдэньнэгэ үдүүлэр, столонгоо дэргэдэ хэдэн минутын туршдаа арьелдэжэ байгараа хаанашье хэрэгтэй хүнэй гээд гаража ябашана. Энэний үдүүлэр нүхэр Амоковагай хэдэн толгой ямаадуудыг туугаад ябананине улцада харанабди. Хожомын мэдээдэмнай, нүхэр Амокова, сомсөөдхэ гараад, сэхэ гэртээ үнөөхи ямаадуудаа туугаад харшаһан байшоо.

Үдэрэй өгсө 2 час. Нүхэр Амокова үдэрэй адеэлэлгэнһээ эржэ, аймагай центрһээ, ерһэн эхэнэртэ дахин распискын баһа гэршэлжэ үгэнэ. Баһа эндэ нэгэ хэдэн минутта барана. Тингээд, гэндэ бууһан «Шанэ-байдал» колхозой парт-организацин секретарь нүхэр Гармаева хандажа, «Танай колхоз намар-үбэлэй сезонино модо бэлдэхэлэй хүдэлмэридэ нэгэшье хүнине ябуулаагүй байна. Хүдэлмэришэдыг эльгээхэ болзор эрээ» — гэбэ. Тингээд Гармаева харюушье дуулангүй, телефонийгоо трубкиг абажа хониргоно. Тингээд аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Варфоломеевтэй хөөрөлдэнэ. Энэнь мүн лэ арбаад минута үргөлжөлбэ.

Тэрэ үдэ тэндэхи медицинаскэ пунктын хүдэлмэрийгшэ Дуся басаган, сомоной харьяата колхозуудай почтальонууд А. Омбова, Я. Чимитова гэгшэд орожо ерөөд, Тинхэдэнь нүхэр Амокова телефонно трубкага үлгэжэ, гэндэ оргошодтой элдэб юумэ дуугаралсана.

Тэрээнэйнгээ үдүүлэр нүхэр Амокова уданшьегүй хүдэлмэриг дүүрэн дээрэ тоолоод, гаража ябашаба. Энээгэр Октябрьскэ сомсөөдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын хүдэлмэрийн нэгэ үдэр дүүрбэ. Зай, тингээд энэ үдэр нүхэр Амокова юу бүтээгээ гээшэб гэжэ асуугдана. Бүтээһэншье юумэн биригэй үгэ даа...

Октябрьскэ сомсөөдэй гүйсэдком болбол сомонойгоо колхозууд болон эмхи зургаануудай хүдэлмэрийн ехэнүүд, капиталына асуудалуудыг шийдхэжэ талаар бодомжотой, гүнзэгтэй хүдэлмэри ябуулдаггүй, харан жэжэ-мэжэ юумэндэ намаршоод, бодото дээрэ распискануудыг гэршэлжэ нотариалына конторо шэнгэ болошоод байна.

Б. Дамбыров, (Б. М. Унэной корреспондент), Мухаршэбэрэй аймаг.

„Б.-М. Унэной“ бэшэһэнэй нүүлээр

Унанзам йхидай клуб октябрийн 28-да нээгдэхэнэ

«Бурят-Монголой Үнэн» газетин байгша оной октябрийн 7-ной номерто «Хэды болотор унжагайгаха юм» гэнэн гаргагтай статья томилогдоо һан. Тэрэ статья соо унанзамйхидай клуб саг соогоо занабарилгадаггүй, клубай дэргэдэхи партийна кабинет хүдэлмэриг эхилнэгүй гэжэ хэлэгдэн байгаа.

Статья соо хэлэгдэнэн баримтанууд зүб, занабарилгыг түргэдэхи тула энэ хүдэлмэри гар байрын коммунальна таһагта

даалгагдаа, энэний урда тээ хүдэлмэриг хүтэлбэрлэжэ байгаа нүхэр Чижик ажаллаа найнаар табича шадаагүй тулаада тушаалһаа сүлөөлөгдөбэ. Заһабарилгада хэрэгтэй материалууд бэлдэхэдэнхэй, клуб ба партийна кабинет октябрийн 28-да хүдэлмэрилжэ эхилхэнэ.

Крашенинников, Сэлэнгинскэ пароходтын Райпу рарленин начальнигыгэ политическэ талаар орлогшо,

Советскэ социалистическэ нацануудай культурын бадаралта

Манай орон дотор гүн эхэ культурна революци болоо. Энэ революци хадаа томо томо городуудыг болон эгээл багхан нотаг тосхонуудыг, центр болоод жага газаруудыг хүсэ эхтэ нүлөө дороо абажа, манай агууха Эхэ оронине дэлхэй дээрэ эгээл түрүү культурагай орон болгоо.

Культурна революциин амжалтануудыг ленинско-сталинскэ национальнэ политикын—арадуудай адли тэгша эрхэ болон ханбарыг савгай политикын амжалтануудтай таһаршагүй холбоотой. Ленинско-сталинскэ национальнэ политикын ашаар лэ СССР-эй бүхэ арадуудай формоороо национальнэ, удхаараа социалистическэ культура бүхэ талаараа халбаран бадараа.

Агуухэ Октябрьскэ социалистическэ революци хадаа национальнэ дарлалтыг усадхаад, урлай дэрлагдажа мүлжэгдэжэ байһан нацануудыг хүжөөһөн, тэдэний национальнэ культурыг ургуудһан, манай ороной арадуудай дундахы хаш нүхэрэй улас-

(«Правды» түрүү бэшгэһэ)

хоорондын холбоо барисаае бэхжүүлһан байха юм. Хүгжэн бадархан нацанууд болбол буржуазин хүтэлбэрлэжэ байһан хуушан, буржуазна нацанууд бэшэ, харин суушан нацануудай орондо бии болоһон, Ленин—Сталиной агуухэ партига хүтэлбэрлэгдэһэн шэнэ, СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ нацанууд болоһон.

Культурна революцие бөлүүлхэ хэрэгшэ эхилхэдэ, парти болбол түрхэй хэлэн дээрэ заадаг олон тоото нургуулинуудаар ороно бүрхөөхэ, хэблэл, театр, кино болон бусад культурна эмхи зургаануудыг дэлгэрүүлжэ гэнэн зорилго табиһан байна. Зохёолнуудайнга арбан нэгэдэхэ тоо дотор, түрүүлшнхээ хаяжан хэблэгдэжэ гараһан «Национальнэ асуудал болон ленинизм» гэжэ гайхамшгагта зохёол соогоо нүхэр Сталин ингэжэ башанэ: «Юндэ туралхи хэлэн дээрэнь бэ?—гэжэ асуудаг, Юндэб гэжэ хэдэн миллион олонинтэ ард зон культурна, политическэ болон ажыхын хүгжэлтын хэрэгтэ иматгал тэрэлхи, национальнэ хэлэн

ИВОЛГЫН АЙМАГТА

МУРЫСӨӨ ҮҮСХЭЛШЫН БРИГАДАДА

Иволгын МТС-эй Иннокентий Каленых гэшын тракторной бригада тракторна худалмарингөө жэйлэй түсэб 128 процент дүүргэбэ. Тус бригадынхид дунда жэшээгээр услоно трактор бүхэбэр 482 гектар зөөлэн хахалага хэһэн байна.

Мүн энэ бригадын трактористнар голоомын узуур хахалха түсэбөө дүүргээ. Трактористнарай дундаһаа нүхэр Бурков илангаа үндэр амжалта туйлаба. Тэрэ хадаа өөрынгөө туулагшадтай колхозно трактораар 700 гектар зөөлэн хахалага хэ. Нүхэр Бурков 196 гектарай орондо 400 гектар элдүүрилбэ.

УНШАЛГЫН БАЙШАН НЭЭГДЭВЭ

Һаяхан Сталиной нэрэмжэтэ колхоздо болбосон түхэлтэй уншалгын байшан нээгдэбэ. Наялгын суглаан дээрэ тус байшангай совет һунгагдаа. Гадна, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Чимитовыренов «Советскэ арадай культурна ажабайдал тухай парти ба правительствын анхларал» гэнэн амлхэл хэбэ.

Удаан уранхайнаһан самодельностини коллектив концерт харуулаа.

КОЛХОЗОЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭНЭРЭЙ ЗҮБЛӨӨН

Һаяхан аймагай центртэ колхозой түрүүлэгшэнэрэй зүблөөн үнгэргэгдэбэ. Энэ зүблөөн дээрэ үрһа хаалгын ябаса ба полевой хүдэлмэриг дүүргэхэ хэмжээ-ябуулганууд тухай, мүн «Мал-ажалыг хүжөөхэ гүрэнэй түсэбтэ дүүргэлгэ ба үбэлжэлгэдэ бэлдэхэл» гэнэн асуудалууд зүбшан хэлсэгдэбэ.

Зүблөөндэ хабаадагшад үрһэн хаалгынгаа түсэб богонинон болзор соо дүүргэхэ, маллай үбэлжэлгэдэ найнаар бэлдэхэ гэнэн шийдхэбэни гаргаба.

ГАХАЙШАДАЙ АМЖАЛТА

«Красный Октябрь» колхозой гахайшад энэ жэлдэ эхэ гахай бүриһөө 15 — 15 поршонхонуудыг абажа, хорлогтгүйгөөр тэнжээбэ.

Л. Бондаренко.

Шэнэ барилганууд

Курумканай аймагта энэ жэлдэ шэнэ барилганууд олоор болдогдожо байна. Лениной нэрэмжэтэ колхоз 5 машинны багтаха автогабарыба. Колхознуудууд 5 гэр ондоо нотагууднаа центр дээрэ урилгалан табигдаа.

Мүн эд хэрэгшэбэдэ Дыренскэ общество сельподоо конторо, мүн пекарни болон байрын гэрнүүдэ барыба. Сомоной элбхэтэд воскресник хэжэ, сомоной Советэй гүйсэдкомой гэрше шэнэ газарта урилуулан табихан байна.

Шэнэ барилганууд

дээрэ ехэнүүд амжалтануудыг туйлажа шадаха байна. Коммунистическэ парти хадаа манай ороной арадуудай национальнэ культурануудай — национальнэ йургуулинуудай, театрнуудай хүгжэлтыг болон халбаран бадаралтыг холдодоо дэмжэдэг байгаа, дэмжээшье байна, интеллигенциин национальнэ кадрнуудыг анхаралтайгаар ургуулан гаргадаг байха юм. Урдань гээдэнхэй байһан национальностынууд өөрынгөө хала ба ажабайдалта таарамжатай ФОРМОНУУДААР удхаараа СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ нинта хүн туралтэй культурада хамтаран оробо. Национальнэшье (формоороо) социалистическэшье (удхаараа) культурын НЭГЭН ТЭГШЭ хүгжэлтэдэ нацанууд хамтаран ороо. Агуухэ Октябрьини халбаран бадаруулан манай ороной нацанууд хуушан, буржуазна нацанууд бэшэ, харин суушан, социалистическэ нацанууд болоһон дээрһэн манай советскэ нацануудай национальнэ культуранууд удхаараа социалистическэ культуранууд гээшэ.

Фермоороо национальнэ, удхаараа социалистическэ культурын түгжэлтэдэ ямар эхэ амжалтануудыг туйлаһанаа Советскэ Союзай ямаршье союзна республиканууд

Племенной моридой выставкэ

Моридой үүлтэрыень Һайжаруула

Октябрийн 23-да республиканскэ ипподром дээрэ Иволгын, Занграйн, Тарбагатайн аймагуудай ба Мухаршэбэрэй аймагай зарим колхозуудай, мүн гүрэнэй заводской конюшнини, Улан-Удын амха зургаануудай ба предприятинуудай племенной моридой выставкэ нээгдэбэ. Энэ выставкэ хадаа түрүү морисодой дүй дүршэлыг дэлгэрүүлжэ, тэдэний худалмэрини дүнгүүдэ гаргаха, һайн моридыг илган абаха, колхозуудай ба бусад ажыхынуудай адуу моридой үүлтэрыень Һайжаруула, үүлтэртэ моридыг үсхэбарилха талаар ябуулаһан худалмэрини шалган сүгнэхэ зорилготой байна.

Манай республикын колхозууд ба адуу моридой ажалыг эрхилдэг ажыхынууд адуу мори үсхэбарилхэ талаар энэ жэлдэ нилээд һайн амжалтануудыг туйлаба. 1949 оной 10 һарын туршэ соо республикын колхозуудай адуу моридойгоо тоолгой жэлэй эхинхидэ орходоо 10,5 процентээр ургаба. Энэ жэлэй 10 һарын туршэ соо моридойгоо тоо толгойе 19 процентээр дэвшүүлһан, 100 гүрэн дээрэ 81,3 процент туй абһан Ахын аймаг адуу моридойгоо тоолгойн ургалтаар илангаа һайн амжалтануудыг туйлаба.

Эрхим адуушадтай тоо үдэр бүри олошорно. Жэшээхэдэ, Хэжэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой адуушан Б. Базаров даажэ байһан 50 гүрнээ 50 унагадыг абаад, нэгэшье хорлогтгүйгөөр тэнжээгээ. Мүн Мухаршэбэрэй аймагай «Комсомол» колхозой адуушан Б. Ванзаров, Яруунын аймагай «Коминтерн» колхозой адуушан В. Дашев, Эдэн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой адуушан Д. Сосоров ба бусад гүрн бүриһөө нэгээд унагадыг абажа тэнжээһэн байха юм.

Мүн моридойгоо үүлтэрыень Һайжаруула талаар колхозууд зарим нэгэн амжалта туйлаба. Нүүлэй 5 жэлэй туршэ соо республикын колхозуудай моридой үүлтэртэ фермануудай тоо 2 дахин үүлтэртэ моридойгоо тоолгой 2,5 дахин олошорһон байна.

Жэл бүхэндэ республиканскэ ипподром дээрэ үнгэргэгдэдэг шалгалта хадаа үүлтэртэ моридой шарнай Һайжаржа байһанине харуула.

Энэ выставкэ колхозуудай адуу моридойгоо тоо толгойе бүри олошоруулаха, үүлтэрыень улам Һайжаруулаха хэрэгтэ туһаламжа болохо байна. А. Балдаев.

Племенной моридой республиканскэ выставкэ

Октябрийн 23-да Улан-Удын ипподром дээрэ племенной моридой республиканскэ выставкэ боллоо. Үдэрэй 12 часа выставкын комитетэй түрүүлэгшэ, республикын хуушэ ажыхын Министрын орлогшо нүхэр Балдаев лентэй хайшалжа, выставкыг нээбэ. Харгашад выставкын территория дээрэ гаража, хатарша, гүйгөөшэ хүдэгүүдэ хонирхон харанад.

Жэриһан олон сахануудта «Милан», «Подснежник» ба «Завет» гэжэ гурбан рекордистнууд, гүрэнэй заводской конюшнини племенной состав, Буденновскэ шэнэ үүлтэры «Салют», «Бронь» ба «Друг» гэжэ морид, республика тотор сууда гараһан «Упрек», «Победитель», «Аромат» гэжэ азарганууд, республикын колхозуудай племенной морид уяатай байха. Эндэ Иволгын аймагай ХҮИ, партсэвдын нэрэмжэтэ колхозой «Скорород» гэжэ азаргыг, Мухаршэбэрэй аймагай «XVII партсэвэд» колхозой «Весна» гэжэ гүрэн ба бусдыг хараһабди. Мүн Улан-Уды городой предприятя ба эмхи зургаануудай морид харуулагдаа. Тэндэ уядаһан морид һайн ха-

руунатай байһан, дээрһээ бултада сабарнууд, тобир тарганууд.

Ногагай үүлтэры гүрнһээ гараһан унаган харуулагдаа. Тэрэ хадаа зүб метизаци хэжэ, нотагай үүлтэры адуудыг һайнаар үсхэжэ бодохо байһанине харуула. Зооветинститут дэлһа һуулын даахиршаһан, хомууд тоногын удариһан мори асаржа харуула. Институдай парк хадаа студентнэрай практикнда гарадаг жэшэвтэ ажыхы байха ёһотой байгаа.

Нүүлэрынь моридой парад боллоо. Эндэ хатарша, гүйгөөшэдэй уридаһан, гурбан мори эрэгшын гүйлгэлгэ, хүндэ ашаа шэрэжэ туршалга харуулагдаба. Андрейнов начальнигтай ажыхы «Петушок» гэжэ моринойнгоо тэргэдэ 2 тоноо ашаа тэргэдэ зүдүүлээ. Тинхэдэнь һөнгөршьегүй, хооһон тэргэ шэрэһан шэнгээр ябаба. Ипподромой харгы дээрэ уридаһанууд орой болотор үргэлжэллөө.

Выставка юу харуулааб гэхэдэ, республикадаманй племенной материал аһала бии байһые гэршэлээ.

ТОБШО ҺОНИНУУД

◆ Агитбригада эмхидхэгдэбэ. Загастайн (Сэлэнга) хүдөөгай клуб табта табан хүнөө бурдихдэн хоёр агитбригада эмхидхэд, тус сомоной Сталиной, Ворошиловай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудта гаргаба. Тэдэнынь малшаддай дунда агитационно-ойлгууламжын ба нинтэ-политическэ хүдэлмэри ябуулаха юм.

◆ Дамжуулгын Улаан туг. Би-чурин аймсөөдэй гүйсэдком 1949 оной III кварталда сомоной ба сельскэ Советуудай хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мурысөөнэй дүнгөөр, мунган зөөри эл-

сүүлгын түсэбтэ үлүүлэн дүргэһан Бага-Куналейн сельсөөдтэ дамжуулгын Улаан туг баруулаба.

◆ Шаргын үргэ матана. «Улаан Туяа» колхозой (Мухаршэбэр) гашүүн 70 наһатай Дашин Ринчин нов шаргын 30 гаран үргэ матанжа колхоздоо тушааба.

◆ Гүрэнтэйгөө тоособо. Исины сомоной Лениной, Соснов Озерскын сельсөөдэй Сталиной ба «Улаан-Ярууна» колхозууд (Ярууна) овошты ба хартааба тушаалгаар гүрэнтэйгөө сүм тоособо.

дай жэшэ дээрһээ, ямаршье арадай, ямаршье нацын жэшэ дээрһээ бидэнэр али тодоор харанабди.

Һаяхан Москвада болоһон таджикскэ литературын декада болбол таджикскэ литература ба искусствын агуухэ амжалтануудыг, ахадүү Таджикскэ республикын уранзоһолшоодой, поэдүүдэй, артистинуудай идея хэмжээ болон уранхайнаһан мэргэжэлэй ургаһанине столицын нинтэ зондо харуулаба.

Таджикскэ ард зон эртэ үрдын, эхэ культурагай юм. Зүгөөр Октябрьскэ социалистическэ революциин урда тээ энэ культураны колониальнэ ба феодаальнэ шэрүүн шанга дарлалтын оршон байдалта хүгжэжэ шадахагүй байһан ба һандаран унажа байһан юм. Революциин урда тээ Таджикскэ ард зон бултадаа шахуу үзэг баш хөгжөөгүй, энээн дээрһээ хэдэн мянган жэлэйнгэ национальнэ культуранаа холдоулагданхай байгаа. Иматгал советскэ социалистическэ байгуулалтын оршон байдалта культура болбол таджикскэ ард зоний зөөри баялгынь болоо.

Советскэ гүрэнэй байгуулалта хадаа түхэтэ богонинон болзор соо үрдын гэгдэнхэй байһан нацануудай культурна талаараа гэгдэхэ усадхажа, дундахы Россэ хүсөөхэ, тэрэнтэй адлидан зэргээд улам урагшаа ябаха арга болдог эдэ арадуудта үгэбэ.

СССР-эй бүхэ арадуудай формоороо национальнэ удхаараа социалистическэ культура болбол Ленин—Сталиной партиин хэлһэн ба хэжэ байһан асар эхэ хүдэлмэрини үр мүн. Парти хадаа арадуудыг нэгэн бүлэ болгон нигта жагсаагаад, энэ агуухэ олонациональнэ бүлгын бүхэ гашүүдэ советскэ патриотизмын идеягээр өсшэ сусаагүйгөөр хүмүүжүүлнэ. Советскэ патриотизм дотор арадуудай национальнэ ёһо заншалнууд болон Советскэ Союзай бүхэ ажалшаддай нинтын шухала интэресүүд эблэрэн таарилдадаг.

Советскэ Союзай агуухэ дүй дүршэл болбол арадай демократиин ороноудта зоригжуулхы жэшэ болжо үгэнэ. Тэдэ ороноуд социалистическэ байгуулалтын замда орожо, буржуазна байгуулалтын байһан хэдэн арбаад жэлүүдтэ орходоо, культурна талаараа хэмжээгүй эхээр урагшаа дабшаба.

Иматгал ургажа байһан, тогтошогүйгөөр урагша дабшажа ябаһан социалистическэ общество хадаа түрүү культурын бодото гэршөн мүн. Капиталистическэ байгуулалта болбол үндэһэн дээрэ үжэжэ, хосоржо байна. Тинмэлээ буржуазна нацануудай культура улам үмхирэн халажа, унажа байна. Тинхэдэнь, шэнэ, социалистическэ нацануудай культура хурдан түргөөр халбаран бадаржа, улам улам өдөөдэ дэбжэжэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сентябрь һарынһаа заагдэһире эрхим илангэрайгаар 243,9 процент дүүргэһан мяха-консервыг гав биладай арһа-элэлһонэй пехын счетононо Клавдия Архольцева Куликовэ. В. Пановой фото.

АНХАРАЛ БАГАТАЙГААР ХҮДЭЛМЭРИЛНЭД

Манай республикын финансова органуудай коллективүүд хүдөө ажыхын налог ба страховой түлбэриг болзорһоон урид дүргэһын түлөө өршөөтэйгээр мурысөөжэ байна.

Гэбшье, зарим аймагуудай финансова органууд өнө мурысөөндэ багаар хабаадаа. Жэшээнь, Баргажанай, Курумканай аймфинорганууд ехэһэн уялануудыг абаһан аад, өөлтэй хүдэлмэри ябуулаһагүй. Октябрь һарын үнгэрһэн үдэрнүүдтэ мунгэ суглуулаһаар юушье хэвэгүй. Тархашал Сэлэнгын финансова орган байһал нимэрхүүтээр ажаллажа байха юм.

Налог суглуулгыг болзорһоон урид дүргэһын түлөө дурсагдаһан аймагуудай финоргануудай хүдэлмэрийгшэд ажалшадай дунда нилтэ-ойлгууламжыл хүдэлмэри үргэнээр ябуулжа, абаһан уялануудаа заатагүй дүргэһын түлөө арид тэмсэхэ ёһотой.

Р. Иткэн.

Финаксова ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ МУРЫСӨӨН

Хүдөө ажыхын налогыг саг болзорһоон урид суглуулажа, хүдөөдэхи культурна хэмжээ-ябуулганыудыг дүрэнээр финансироваха зорилготойгоор Яруунын аймагай финансова хүдэлмэрийгшэд бараандаа Октябрьини урда тээхи социалистическэ мурысөөндэ оролсонхой.

Тэдэнэр колхозно таряашад дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнээр ябуулжа, гурбадахи кварталынгаа түсэбтэ 120 процент дүүргээ. Хоёрдохи кварталтай дүнгөөр республика соогоо тэдэнэр түрүү һуури эзэлһэн байгаа. Мүнөө энэ һууриа алдахгүйн түлөө улам эршөөтэйгээр тэмсэнэд.

Финаксова хүдэлмэрийгшэд Д. Базарова, Б. Бардуева, Ц. Ямпидов, Шелковникова гэгшэд аймаг соохи мурысөөндэ түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр үнэн сахээр, а дэбхитэйгээр хүдэлмэрилжэ, ажалшад дунда хүндэй хунүүд болоһонхой.

Ц. Дульчинов.

Финаксова жаяг заршам эбдэнэ

ЦАКИР. Аймпотребсоюзай зарим сельпонуудай финансова счётно хүдэлмэрийгшэд финансова жаяг заршам бүүдүүлгөөр эбдэнэ. Олонхи сельпонууд хүдэлмэрийгшэдэйнгөө салин хуулыг гүрэнэй байһан аймагтахи отделенигээр дамжуулан үгэдэггүй, харин «хара» кассаһаа үгэдэг заншалтай болошоо.

Гүрэнэй уялгата тулбаринуудыг болон урьһаламжа захиһан түлөө оруулаха ээлжэтэ түлбэринүүдэ хэдэн һараар хаатуулаа. Жэшээнь, Михайловскиин (бухгалтерини нүхэр Белокурова), Мыло-Бортын, Улсчиний, Шара-Азаргын сельпонууд январь һараһаа хойшо гүрэнэй банкын кассаһаа гэдүүр салин хүлөө абаһаһа гэдэ, бусад уялгата түлбэринүүдээр ямаршье тоосоо хэвэгүй байха юм.

Мүн тэрэһалэн колхозуудта болон колхозинуудта үгэхэ гүрэн зээлээ саг соонь түлээгүйгүл дээрһэн хүдөө ажыхын налогыг суглуулаха тус сомоноудта халгатайгөөр ябана.

Ушар нимэлээ энэ сельп

Колхоз бүхэндэ—өөрын үрнэ

Байкало-Кударынхид Октябриин агуухэ хайндэр хүрэтэр үрнэ хаалгая дүүргэхэн. Тэдэнхэ жэшээ абагты!

Шэлэмэл тарья хаана

Усть-Киранска сельсоветэй Шлиной нэрэмжэтэ колхозой (Арта) гашүүд гүрэндэ тарья тушааха жэлэйгэ тусэбье болзорлоо үрнэ дүүргээд. Эхэ орондоо 1000 пүүд тарья тусэбнөө гадур тушаалан байна. Мүнөө тусэбнөө гадур тушаалгая үргэлжлүүлэн...

Үрнэ хаалгая сүм дүүргэбэ

Пушкинай нэрэмжэтэ колхозой гашүүдэй тусхэлээр ургаса хурялга ба гүрэндэ тарья тушаалгые болзорлоо урид дүүргэхэн тусэбье социалистическэ мурьсөөн Байкало-Кударын аймагта урган далай-сатайгар дэлгэрэн байна. Тэрэнэй ашаар тус аймаг гүрэндэ тарья тушааха жэлэйгэ тусэбье республика дотороо гээл түүрүүлэн, болзорлоон урид дүүргэнэ байна.

А. Шапошников

Ерэхэ жэлэй үндэр ургасын түлөө

Гүрэнгээ болзорлоо урид тооцон Иволгин аймагтай олохон колхозууд үрнэний урсагай талын агротехническэ эрхим болзорлоо, үндэр шанартайгар ургагаад, тэрэнэй 80 процентэ сохибо.

Бүднэгийн нэрэмжэтэ колхоз үрнэний урсагай гектар бүриһөө үндэ зэргээр 20 — 21 центнер ургаса хурялан байна. Тини, энэ колхоз үрнэ хаалгые эршэмтэйгээр буулжа, тусэбнөө 80-аад шахуу процент дүүргэнэ байна юм. Энэхид Агуухэ Октябриска социалистическэ революциин 32 жэлэй хүрэтэр үрнэ хааха тусэбнөө дүүргэ байна.

«Мартын 8» колхоз уялгата дээрэ дүүргэнэ дары үрнэ хаалгые улам шангалжаба. Мүнөө колхоз 1142 центнер үрнэ хаалгаад байна. Мүн XVIII партэдийн нэрэмжэтэ колхоз 1000 центнер үрнэ хаагаа.

А. Нагаслав.

Шухала хүдэлмэриинэ унжагайруулна

Агротехническэ эрхим болзорлоо үндэр үрнэний урсагай талын агротехническэ эрхим болзорлоо, үндэр шанартайгар ургагаад, тэрэнэй 80 процентэ сохибо.

Тэрэшалэн үрнэний тарья сабарлуулга хангалтагүй. Энэхид миңд 5 колхоз энэ хүдэлмэриинэ өхилээд, оройдоо 250 центнер тарья сабарлуулга. Тус аймагта тарья сабарлуулга машинанууд олон. Теэд, тэднине дүрэн хүсөөрынэ хэрэглэнгүй.

Мүн Тарбагатайн аймагта үрнэ хааха тусэб миңд 38,4 процент дүүргэнэ. Гадна, үрнэ сабарлуулга хангалтагүйгээр ябуулагдана.

Эрхим шанартай үрнэ үндэр ургасын үндэһэ нуури мүн. Тини мэдэ дурсагдагша аймагууд үрнэ хаалгая эрд шамдуулжа, тусэбнөө ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ ёһотой.

Г. Попов.

МТС соогоо түрүүлэ

Задын аймагтай Ушөөтэйн МТС-эй № 4 тракторна бригада (бригадирны Бутакон) социалистическэ мурьсөөндэ МТС соогоо түрүүлжэ ялана. Октябриин нэгэнэй мэдээгээр тус бригадын гашүүд жэлэйгээ даалгабар 112 процент дүүргэжэ, 446 килограмм горюч алмаба.

Д. Цыбиков.

Түрүүшын амжалта

Гармаевай звено гектар бүриһөө 26 центнер ургаса хуряба

Саг үргэлжын звеногүйгээр үндэр ургаса туйлагдахан бэрхэ. Тиниһээ Кударын аймагтай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз мүнөө үндэ саг үргэлжын звенонуудын болгохо гэжэ шиндхэнэ байна. Тэднэй нагынэ үгэлэнэ колхозник Очиржап Гармаев толгойлоо һэн.

Тини, энэ звеногой гашүүд саг уларилэй ямаршье байгаа үндэр ургаса гуйлаха гэжэн үргэлжэ тобад, тэрэнэ хүсэн үрнэ бэлдүүлхын түлөө бүхы шадаалаа алуулһэн байгаа. Гармаевай звено үбэлэй турша даажэ абанан урсаг дээрэ агротехническэ жэмжэ-ябуулга...

нудынэ үндэр шанартайгар бэлдүүлэн, нилээдгүй эхэ наг шэбхэ, үнэһэ гаргаһан, саһа тогтоохон байха юм.

Гадна, звеногойхид үбэлдөө үдэ-шалэн клуб соогоо сулгаржа, оройдой агуухэ ардэмтэд Вильяме, Минурин, Лысенкин хургалтай ба Социалистическэ Ажалдай Герой С. К. Киселевой дүй дүршлэтай танилсадаг һэн.

Хабар болохотой хамта звеногой гашүүд булгадаа поли дээрэ гаража, найрам тогтоохон, газараа уялжа хубаг татаһан байна. Тини, үндэр шанартайгар газараа элдүүлжэ, агротехническэ найм болзор соо тарягаа...

хэһэн байгаа. Тингээд, зунай уеда тариалын хойноһоо найраар хариуһалһан, ургасада нэмэлтэ тажжэл хэды дахин үгэһэн байха юм.

Түхэрэн жэлэй турша соо гаргаһан оролдолгонэ мүнөө һайн ашаар ургажа, звеногойхид гектар бүриин 25 — 26 центнер ургаса абаад, гүрэнгээ болзорлоо урид тоосоо.

Түрүүшын амжалта туйлаһан энэ звеногой гашүүд эрхэ жэлдэ улам үндэр ургаса хуряаха гэжэн шэнэ үялга абанхай.

С. Галданов.

Редакцияда ЕРЭНЭН БЭШЭГҮҮД

НҮХЭР ДУНЕЦ ДУТАГДАЛНУУДАА ХАРАНАГҮЙ

Һаяхан «Союзрадионой» Бүрхэн Монголой отделениин хүдэлмэриингээ үзлөөн болобо. Тэндэ 1949 оной гурбан квартал соо хэрэгшэн ажалай дүн зүбшэн хэлсэгшэ. Энэ асуудалаар отделениин хэлсэгшэ нүхэр Дунец үгэ хэлэ.

Манай отделени Советскэ МТС соо хоёрдохн нуури эзэлнэ. Илэрэн гурбан квартал соо 47 радиоузел баригдажа, тэднэй 32 шалгалтада үгөө,— гэжэ нүхэр Дунец үгэ соогоо хэлэ.— 213 километр радиолини байгуулагдаа. Энэ болгогдон 3700 радио-точкунуудай 3600-ниин хүдөө нутагта табигдаа. Энээн дээрһэн арахада, биднэй эхэнхи хүдэлмэриин колхозно деревиндэ хэгдэһэн байна.

Ингэжэ нүхэр Дунецын хэлэбэ, тус отделениин хүдэлмэриингээ дугуу дунданууд бин. Хэгдэ хүдэлмэриинэ тодорхой гранта табигдадаггүй. Прорабууд, инженерууд техническэ хүтэлбэри табигдадаггүй. Үнгэрхэдөө техническэ проект, финансва смета хүсэдөөр табигдадаггүй байна. Бухгалтер-

ска тоо бүридхэлнэ ехээр задагайханхай. Прорабууд болон монтернуудайнгаа техническэ ардамые дээшлүүлхэ талаар муртэй юмэ хэжэгүй. Колхозуудай радистнууд хүсэд найраар хургадангүй.

Тус отделениин барихан зарим узелнууд уни болонгүй эбдэршэнэ. Эбдэршэн узелнуудые забарилһын түлөө «Союзрадио» ба колхозуудай хоорондо договор баталгадаг. Теэд, баталһан договороо «Союзрадионой» отделени дүүргэдгүй. Жэшээлхэдэ, Хэжэнгийн аймагтай «Зургаанай зам» колхоз радиоузелаа забарилуулһын түлөө 1948 ондо мунга түлэһэн байна. Тингэбэшье тус колхозойхид мүнөө хүрэтэр радиогүй байһаар.

Торин аймагтай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз радиоузелаа забарилуулһын түлөө 1948 ондой декабрь соо 5000 түхэриг эльгэһэн юм. Теэд тус узел мүнөөшье забарилуулагдаагүй.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (Закмен) шэнэ узел баруулһын түлөө үшөө 1947 ондо 30.000 түхэриг мунгэ түлэһэн байгаа. Энэ бригада Улан-Удэһэ хэдэн дахин

бригаданууд ошобошье, шэнэ гарза хэхэһэн ондоо юушье хэжгүй. Табигдаһан проектуудын заримдаа бэлдүүлхын аргагүй байдаг. Иволгин аймагтай Лениний нэрэмжэтэ колхоздо радиоузел бариха гэгдэһэн байна. Тини, Улан-Удэһэ 2 хүн байра дээрэнэ ошожо, проект табяа. Нүүлээрнэ барилгын ажилдаа проектын нутагтай оршон байдалтай оройдоо таарахгүй байшоо.

Тус отделени 300 мянга тухай түхэригэй дебиторско, 200 мянга тухай түхэригэй кредиторско абалтай үгэлтэй болошонхой.

«Союзрадионой» отделениин дэргэдхи мастерской муузаар хүдэлмэриинэ. Хэһэн юумэй шанаргүй, «ута наһагүй» байдаг. Жэшээлхэдэ, Иволгин аймагтай Мясковский нэрэмжэтэ колхоздохи радиоузелай зарим харгалһууд хэдэн дахин забариллаа ороо. Теэд, нүхэр Дунец үгэ дутагдалнуудаа харанагүй, забарнагүй.

В. Самбуев, радиотрансметтин дирекциин ахалагша инструктор.

СОВЕТСКЭ ИСКУССТВЫН ОМОГОРХОЛ

В. ПАШЕННАЯ, СССР-ий арадай артистка.

125 жэлэй саана, 1824 оной октябриин 27-до, агуухэ ород арадай национальна омогорхой — Бага театрын ажал-ябуулаа эхлэнэ юм. Энэ ойн баяр болбол манай орондо социалистическэ культурын хайндэр болон тэмдэглэ-дэжэ байна.

Анха түрүүн театрын труппа (артистуудай коллектив) эхэнхи-дэ крестной таряашдаһаа бүридөө һэн. Оройдой дэлхэйн театральна искусствын түхэдэ шэнэ хуудана нэмэһэн, оройдой тэра уеһы агуухэ актер Михаил Семенович Шепкин мүн лэ крестной таряшан бэлэй. Тэрэ уеһин артистуудай хуурмаг дээрэлхүү, юра бусын янза түхэл гарган наададагые буруушаан, М. С. Шепкин болбол Бага театрын сцена дээрэ үнэн ёһоной, реалистическэ искусство баталһан юм.

Тэрэн «Шепкинскэ буржуули» гэжэ алдаршаад, гансал Бага театрын бэшэ, харн манай олоннациональна Эхэ оройной бүхы театруудай артистическэ үетэнэй ёһо гуримын болоо юм.

Оройдой театрын түрүүшын трагик П. С. Мочалов Шепкинэй хамта Бага театрын нуури табилсаһан байна.

Бага театр болбол бэлитгэ ехэ актериудынэ — Пров, Михаил болон Ольга Садовскинуудые, Шумский, Самарин, Медведева, Федотова, Рыбаков, Ленский, Ермолова, Южин гэшээдые дэбжүүлэ. Тэднэй нэрнүүд манай театральна культурын түхэдэ оройдон байна.

Бага театр гансал артистуудайнгаа шадабарни муржээлээр олондо хүндэлэгдэдэг болоо бэшэ юм. Тэрэ үеһин түрүү харагшад хада демократическа шяжэ шанартай байжа, крестник-помещикуудэй абари зангые, хаанай чиновникуудай бүдүүлг муухай аашые зоригтойгоор, хайра гамгүйгээр элэрүүлдэг хэдэн театрые үндэрөө сэгнэһэн байха юм. Грибоедовай «Уханаһа уйдахар», Гоголиин «Ревизор» гэжэ комеди-нүүдэй сцена дээрэнэ табигдаһанай бүтүүлг обшествен прогрессивнэ бүлгүүдтэ тус театр илан-гаяа дүтэ болоһон байгаа.

Бага театрын сцена дээрэ оройдой агуухэ драматург А. Н. Островскиин үхэжэгүй зохболнуудай

еөхөнхи табигдаһан юм. Островскиин пьсанүүд оройдой революциин урда гэхи бодото байдалые үнэн сэхээр харуулан, «харанхы бүдүүлг хаанта засагай» ёһо заншалые элэрүүлдэ, олонинтын ухаан мэдэрэлэй хүргэлтэдэ угаа эхээр үлөөлһөн байна.

Табин жэлэй турша соо оройдой гениальна актриса М. Н. Ермолова Бага театрын туг бүлдэнэ байһан юм. Тэрэнэй дүлтэ монологуудынэ дарлалтада болон хүсэрхэлгэдэ эрд шууд эсэргүүсэд боло, аудиториин мунхаг харанхытай, худал хуурмагтай тэмсэхэ хэмсэлдэ урйадаг һэн.

Оройдой искусствода М. Н. Ермоловагай онсо габыятай байһыень, 1920 ондо Советскэ республика соо агзэн түрүүн тэрэнда арадай артистын хүндэтэ нэрзэрта олгоһон явадал гэршэлэнэ.

Искусствын хүдэлмэрииншэдий урда аруун сэхэр харгы зам нэһэн Агуухэ Октябриска социалистическэ революциин хүтлээр Бага театр хоёрдохтэ түрэнэ юм. Театрын коллективэй ард зондо алба хэхэ гэдэн үнн холын хүсэл зоригын бодотоор бэлдүүлэгдэбэ. Харгалһын зал соо эрэгтэй ба эмэгтэй хүдэлмэрииншэд, улаанармеецүүд орожо эхилэбэ.

«Гүрнэй академическэ Бага театр» болоһон тус театрта харагшад үй түмөөрөө туйлай дурлалтайгаар ородог болобо. Театр хүдэлмэрииншэдий районуудаар гаралад болоо һэн. Тэрэ уеда туйлашэ хоморхоо боложо клубуудта хүйтэн байдаг байгаа. Тингэбэшье, харагшадын хүндэтэ һайхан утгалта артистуудые дулаасуудлаг һэн. Үзэсхалэн һайхан байдалтай аруун тунгадаг урсакалтай нилэнхэндэ театрыин коллектив омогорхон, бүхы хүсэ шадалаараа, үнэн сэхээр Эхэ орондоо алба хэа.

Өөрыгөө репертуар сабарлан, Шеналин Бага театр гэжэн түрүүн К. Треневой «Любовь Яровая» гэжэ революционнэ пьеса сцена дээрэ табяа. Тэрэн соонь комиссар Кошкиной, матрос Швандин бүхы наһааа революциин

хэрэгтэ зориулһан, партинабэшэ багша Любовь Яроваягай сэдхэл хүдэлгэмэ аруун сэхэр образууд харуулагдаа.

Театрын репертуар жал эрхэ тутам советскэ драматургуудай пьсанүүдээр нэмэгдэнэ. Б. Ромашовой, Л. Леоновой, В. Гусевой, Н. Погодиной, А. Корнейчугай, Б. Лавреневой, А. Софроновой, Н. Виртын ба бусдай пьсанүүд тус театрын сцена дээрэ табигдаһан юм. Театр болбол Лениин — Сталинай агуухэ партиин идеянуудээр зоригжуулагдаһан, өөрыгөө Эхэ орондо хил-заарилдаггүйгээр дуралдаг, ярадайнага түлөө ямаршье хүшэр хүндэ бэрхшээлнүүдые дабахаар бэлэн байдаг, шэнэ советскэ үеһин хүнүүдые харуулаар өрмэлздэг.

Бага театрта хахад зуун жэлһа үгүй саг соо хүдэлжэ байһан, хуушанай ажал-ябуулагдаһан — Яблочникова, Рыжова, Турчанинова, Яковлев гэшээлэй заргалан, дунда үеһин ехэ олон мастернууд Гоголева, Ильинский, Дикий, Жаров, Царев, Светловидов ба бусад урган гараа.

Театрын хуушанай артистар залуу үеһинхидтөө баян ехэ дүй дүршлөө шэлжүүлэн үгэжэ, театрын реалистическэ онсо алгаае тодорхойлогшо ажабайдалай үненин, простой байлгые ба хүн зондо эйхарһан найраар хандаһые үнэн зүбөөр харуулаха явадалда тэднине хургалда байна.

Советскэ арад, парти, правительствэ, нүхэр Сталин болбол Бага театрта онсо анхарал хандууна. Театральна искусствода гайхамшад ехэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Бага театр 1937 ондо Лениней орденоор шагнагданай юм. Театрын 25 артистар Сталинска шаңгай лауреады хүндэтэ нэрзэртэдэ хүртөө. Арадай болон габынта артистар труппа соонь олон.

Бага театр өөрыгөө алдарта ойн баярые творческо хүснүүдэһэ ургалдаар утгана. Идеологическэ асуудалнууд тухай партиин тогтоолуудаар хүтэлбэри-лэгдэһэн, Бага театрын коллектив саашадааше ард зондо үнэн сэхэр алба хэжа, советскэ хүнүүдые коммунизамын үзэл сурталдаар хүмүүжэлгэдэ партида туйлаһан лабтай.

Бага театр болбол Эсэгэ оронсо хамгаалтын Агуухэ дайнай уеда патриотическа зорлогонуудые бэлдүүлхэ явадалда бүхы хүсэ шадалаа үгэһэн байха юм. Толотомо, сэдхэл хүдэлгэмэ, большевистскэ хүсн түгээ пьсануудые—А. Корнейчугай «Фронт», Л. Леоновой «Добтолго» гэднэ пьсануудые табяа.

Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ манай урданай театрын муржээл бүри дээршлээ. Спектакльнуудын н түнн урдашанар бүри үргэдөө. Идеологическа асуудалнуудаар ВКП(б)-гэй ЦК-гэй гаргаһан тогтоолнууд Бага театрын өөрыгөө зорилгые улам гүнзэгүүгээр ойлгохо явадалда туйлаһа.

Энэ алдартэ театр манай оройдой театральна бүхы коллективүүдтэ аруун һайхан үльтэр жэшэ үзүүлнэ.

Москвагай Бага театр оройной национальной театруудай хүгжэлтэдэ угааеһа урдашанартай һуури эзэлнэ. Национальна театруудай хэдэн олон хүдэлмэрииншэд Бага театрынхидай хургалда забарлар хүмүүжэһэн, хүмүүжэ-жэшэ байна.

Ленин—Сталинай партиин аңхараалаар хүрээлэгдэһэн Бага театр өөрыгөө аруун ба хүндэтэ уялгые үшөө һайнаар дүргэхэе оролдон.

А. Плишкина.

„БУРЯТ-МОНГОЛ ОЙН“

1949 оной октябриин 26. 3.

